ΠΟΤΕ ΜΙΑ ΛΑΒΗ ΜΟΛΥΒΙΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Οδηγός για τη λειτουργική λαβή,
την αναπτυξιακή εξέλιξη και τα πρότυπα σύλληψης

ΑΝΑΠΝΟΗ
Κέντρο Ειδικών Θεραπειών

Πότε μια λαβή μολυβιού χρειάζεται διόρθωση

Ένας σύντομος οδηγός για γονείς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες.

1. Τι είναι η λαβή του μολυβιού

Ο όρος λαβή αφορά τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί κάποιος τα δάκτυλά του, ώστε να συλλαμβάνει, να κρατά και να χειρίζεται διάφορα μικρά αντικείμενα.

Είναι ευθύνη των εκπαιδευτικών και των παιδιατρικών εργοθεραπευτών να αποφασίσουν πότε τα γράμματα, η ταχύτητα και το πιάσιμο του μολυβιού είναι λειτουργικά για τις εκπαιδευτικές ανάγκες του παιδιού.

Δεν χρειάζεται όλοι να έχουμε ακριβώς την ίδια λαβή. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι η λαβή να είναι λειτουργική και να επιτρέπει στο παιδί να εκτελεί τις δραστηριότητες γραφής με άνεση, έλεγχο και αποτελεσματικότητα.

2. Ανατομία και βασική ορολογία

MP: οι αρθρώσεις που βρίσκονται πιο κοντά στον καρπό.
PIP: οι αρθρώσεις στη μέση των δακτύλων.
DIP: οι αρθρώσεις που βρίσκονται πιο κοντά στα νύχια.

3. Ο σχηματισμός C και ο ανοιχτός δικτυακός χώρος

Όταν ο αντίχειρας και ο δείκτης σχηματίζουν ένα C, λέμε ότι ο δικτυακός χώρος είναι ανοιχτός. Ο ανοιχτός χώρος μεταξύ αντίχειρα και δείκτη αποτελεί σημαντικό στοιχείο μιας λειτουργικής σύλληψης.

4. Η δυναμική τριποδική λαβή

Η δυναμική τριποδική λαβή αποτελεί ένα αποτελεσματικό πρότυπο σύλληψης για τον χειρισμό του μολυβιού και τον σχηματισμό ευανάγνωστων γραμμάτων. Ωστόσο, το σημαντικότερο κριτήριο παραμένει η λειτουργικότητα της λαβής.

• Το χέρι ακουμπά αναπαυτικά στο τραπέζι και ο καρπός βρίσκεται σε ελαφριά έκταση.

• Το μολύβι συλλαμβάνεται από τον αντίχειρα και τον δείκτη.

• Ο αντίχειρας βρίσκεται σε απέναντι θέση από τον δείκτη και το μέσο δάκτυλο.

• Ο παράμεσος και ο μικρός δάκτυλος βρίσκονται σε κάμψη και ακουμπούν αναπαυτικά στο τραπέζι.

• Ο αντίχειρας και ο δείκτης υποστηρίζουν το μολύβι, ενώ αυτό «ξεκουράζεται» στην άπω φάλαγγα του μέσου δακτύλου.

• Το μολύβι θα πρέπει να υψώνεται περίπου 45° από το χέρι.

5. Αναπτυξιακή εξέλιξη της λαβής μολυβιού

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά την τυπική αναπτυξιακή εξέλιξη της σύλληψης του μολυβιού.

Ηλικία	Λαβή	Κύρια χαρακτηριστικά
1–1,5 ετών	Παλαμιαία	Το παιδί πιάνει τον μαρκαδόρο με την παλάμη. Οι κινήσεις ξεκινούν κυρίως από ώμο και αγκώνα και η ακρίβεια είναι σχετικά χαμηλή.
2–3 ετών	Ψηφιακή (digital pronate)	Το παιδί κρατά τον μαρκαδόρο με όλο το χέρι, ενώ ο δείκτης εκτείνεται προς τα εμπρός. Αποτελεί μεταβατικό στάδιο.
3–4 ετών	Στατική τριποδική	Τρία δάκτυλα κρατούν σταθερά το εργαλείο. Το χέρι κινείται περισσότερο ως ενιαία μονάδα.
3–4 ετών	Στατική τετραποδική	Παρόμοια με τη στατική τριποδική, αλλά χρησιμοποιείται ένα επιπλέον δάκτυλο.
4–5 ετών	Δυναμική τριποδική	Ο αντίχειρας και ο δείκτης χειρίζονται το εργαλείο, ενώ αυτό ακουμπά στο μέσο δάκτυλο. Επιτρέπει μεγαλύτερη ακρίβεια.

6. Επαρκή πρότυπα σύλληψης

Πρότυπο	Περιγραφή
Τριποδική απλή	Σύλληψη του γραφικού εργαλείου με τα 3 δάκτυλα: αντίχειρας, δείκτης και μέσος.
Τριποδική δυναμική	Σύλληψη με τον αντίχειρα και τον δείκτη, ενώ ο μέσος σταθεροποιεί το εργαλείο γραφής.
Τριποδική προσαρμοστική	Σύλληψη με αντίχειρα, δείκτη και μέσο, ενώ το γραφικό εργαλείο περνάει ανάμεσα από δείκτη και μέσο.

Συμπέρασμα

Δεν είναι απαραίτητο κάθε παιδί να χρησιμοποιεί ακριβώς την ίδια λαβή. Το βασικό ερώτημα είναι αν η λαβή είναι λειτουργική: αν επιτρέπει στο παιδί να γράφει ή να σχεδιάζει με επαρκή ακρίβεια, ταχύτητα και άνεση, χωρίς υπερβολική πίεση ή κόπωση.

Παπακυριακοπούλου Παναγιώτα
BSc Εργοθεραπεύτρια, SI
Επιστημονική Υπεύθυνη Αναπνοής